



Sülh üçün Əbu-Dabi platforması

2026-cı il fevralın 4-də Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin paytaxtı Əbu-Dabidə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistan Baş Naziri Nikol Paşinyan arasında geniş tərkibdə görüş keçirilib. Bu görüş sülh prosesi və iki ölkə arasında münasibətlərin normalaşdırılması üçün davam edən səylərin bir hissəsi olaraq baş tutub. Görüş "Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı" tədbirinə qatılmaq üçün baş tutan səfər çərçivəsində reallaşmış və hər iki liderin əməkdaşlıq, dialoq və regionda sabitliyin təmin olunması istiqamətində ümumi iradəsini əks etdirir. Görüşün rəsmi hissəsi başa çatıb, tərəflər daha sonra da dialoqu davam etdirmək öhdəliyi ilə ayrılıblar.

Görüşün mənzərəsi və konteksti

Azərbaycan və Ermənistan liderləri artıq bir neçə dəfə Əbu-Dabidə görüşərək sülh müqaviləsinin yekunlaşdırılmasına doğru dialoqu davam etdirirlər. Bu görüşlər ilk növbədə iki ölkə arasındakı münasibətləri normalaşdırmaq, sərhədlərin delimitasiyası, nəqliyyat dəhlizləri və humanitar məsələlər üzrə müzakirələr aparmaq məqsədi daşıyır. 2025-ci ilin iyulunda keçirilən Əbu-Dabi görüşündə tərəflər sərhəd məsələlərini, Zəngəzur dəhlizinin açılması və sülh sazişinin paraflanması kimi vacib istiqamətləri müzakirə ediblər. Danışqlar konstruktiv keçib və uzun müzakirə sessiyaları, təxminən 5 saat çəkib.

Əsas müzakirə mövzularından biri sülh müqaviləsi və normal əlaqələrdir. Liderlər sərhəd delimitasiyası, köhnə münasibətlərin həlli prosesləri və dövlətlərarası münasibətlərin normalaşdırılması məsələlərini müzakirə ediblər. Əsas məqsəd sülh sazişinin qəbuluna doğru irəliləmək və diplomatik əlaqələrin bütün sahələrdə normalaşdırılmasını təmin etməkdir.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin paytaxtı Əbu-Dabi şəhərində keçirilən "Zayed İnsan Qardaşlığı Mükafatı"nın təqdim olunma mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin dediyi kimi: "Biz sülh şəraitində yaşamağı öyrənirik. Sizə deyə bilərəm ki, bu, xüsusi bir hissdır. Biz müstəqillik əldə edəndən bəri heç vaxt sülh şəraitində yaşamamışıq və indi bunu sürətlə öyrənirik. ABŞ Prezidenti Donald Trampın Vaşinqtonda ev sahibliyi etdiyi tarixi Zirvə Görüşündən sonrakı altı ay tərəfdaşlıq, əməkdaşlıq və uzunmüddətli, dayanıqlı sülhə doğru irəliləyiş ayları olmuşdur.

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhün bərqərar olunmasına verdiyi töhfəyə

Azərbaycan–Ermənistan liderlərinin görüşü nə vəd edir?

görə Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti Donald Trampa da minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. O, 2025-ci il avqustun 8-də üçtərəfli Zirvə Görüşünə ev sahibliyi etmişdir. Həmin Zirvə Görüşünün nəticəsi olaraq Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh sazişi paraflanmış, həmçinin Birgə Bəyannamə imzalanmışdır. Prezident Tramp şahid qismində həmin sənədi də imzalamış və bununla da üç onillikdən artıq davam edən qanlı və ölümcül münaqişəyə son qoyulmuşdur".

Ermənistanla Azərbaycan arasında münaqişənin artıq geridə qaldığını bir daha təsdiqləyən Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan bu mükafatı ölkəmizə beynəlxalq ictimaiyyətin dəstək aktı kimi qiymətləndirdiyini bildirib. O, çox nüfuzlu şəxslərdən ibarət münasiflər heyətinin bu qərarının regionda sülhün güclənməsinə daha da təkan verəcəyini qeyd edib. Həmçinin xalqlarımız arasında əmin-amanlığın təmin olunması və etimada əsaslanması üçün səylərin davam etdiriləcəyini vurğulayıb.

Kommunikasiya və nəqliyyat dəhlizləri

Əvvəlki danışqlarda Zəngəzur dəhlizinin açılması və inkişafı kimi məsələlər geniş müzakirə olunub. Bu dəhliz Cənubi Qafqazda tranzit potensialını artırmaqla yanaşı regionda iqtisadi əməkdaşlığı gücləndirə bilər. Görüşlər təkcə siyasi səviyyədə deyil, həm də işçi qrupları və ekspert komissiyaları vasitəsilə davam etdirilir. Bununla da görüşlər real, praktik addımlarla müşayiət olunur və konkret nəticələrə yönəlib. Rusiya həm Əbu-Dabidəki görüşləri, həm də Azərbaycan–Ermənistan danışqlarını dəstəklədiyini bildirib, bunların Cənubi Qafqazda sabitlik gətirə biləcəyinə ümidvar olduğunu açıqlayıb.

Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri sülh prosesinə dəstəyini davam etdirir və regiondakı diplomatik səyləri təşviq edir. Əbu-Dabi həm Azərbaycan, həm də Ermənistan liderləri ilə ayrıca görüşlər keçirərək bu dialoq prosesini gücləndirir və sabitlik, əməkdaşlıq üçün şərait yaradır. Rəsmi açıqlamalara görə, liderlər sülh müqaviləsinin imzalanmasına doğru prosesləri davam etdirmək üçün ortaq iradə nümayiş etdiriblər və danışqlar davam edəcək. Gələcək görüşlərdə sərhəd məsələləri, iqtisadi əməkdaşlıq və nəqliyyat dəhlizləri üzrə konkret mexanizmlər üzərində işlər aparılması planlaşdırılır.

Əbu-Dabidə keçirilən görüş Azərbaycan və Ermənistan arasında diplomatik dialoqun yeni mərhələsinin təzahürüdür. Tərəflər arasında konstruktiv müzakirələr aparılır və sülh sazişinə doğru irəliləyiş üçün konkret addımlar atılır. Bu sülh prosesi yalnız iki ölkənin deyil, Cənubi Qafqaz bölgəsinin sabitliyi və

inkişafı üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həllinə və Cənubi Qafqazda əməkdaşlığın və sabitliyin təmin edilməsinə yönəlmiş səylərinə görə, Azərbaycan və Ermənistan liderləri İlham Əliyev və Nikol Paşinyana Şeyx Zayed Fondunun İnsan Qardaşlığı Mükafatına layiq görüldü. Fondun baş katibi Məhəmməd Əbdülsəlam qeyd edib ki, Vaşinqtonda İrəvan və Bakı arasında paraflanmış sülh müqaviləsi "böyük diplomatik nailiyyət" və global sülh yolunda mühüm mərhələdir.

İkitərəfli görüş

İlham Əliyev 2 fevralda Əbu-Dabiye gəlib və dərhal Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Əl Nəhyan ilə görüşüb. Danışqlar zamanı tərəflər siyasi, iqtisadi, humanitar və digər sahələrdə strateji tərəfdaşlıqlarının əhəmiyyətini vurğulayıblar. Həmçinin, BƏƏ-də keçirilən "Sülh Qalxanı 2026" hərbi təlimlərində birgə iştirak, Cənub Qaz Dəhlizi QSC-dəki Azərbaycanın payı üçün alqı-satqı müqaviləsi və müdafiə sahəsində əməkdaşlıq haqqında memorandum müzakirə edilib.

Şeyx Zayed Fondunun İnsan Qardaşlığı Mükafatının verilməsi BƏƏ tərəfindən çox əhəmiyyətli və vacib bir addım kimi qiymətləndirilməlidir. Ermənistan və Azərbaycan arasında danışqlar prosesi üçün həlledici olan bir görüş 2025-ci ilin aprel ayında Əbu-Dabidə keçirilib. Bu görüş yeni ABŞ administrasiyası tərəfindən dəstəklənib və Vaşinqtonda 8 avqust sammitinin, üçtərəfli bəyanatın qəbul edilməsinin və Ermənistan-Amerika "Tramp Yolu" layihəsinin təməlini qoyub. Mükafat və onun təqdimatının özü BƏƏ diplomatiyasının Cənubi Qafqazda və ondan kənarda əhəmiyyətli bir nailiyyətidir. Lakin İrəvan və Bakı üçün bu, görüşmək və sülhə və əvvəlki razılaşmalara sadıqlıqlarını təsdiqləmək üçün daha bir fürsətdir. Orbəli Mərkəzinin eksperti Conni Melikyan bildirib ki, "sülh müqaviləsinin" imzalanması yolu ilə sülhün institusionalaşdırılması da daxil olmaqla, əvvəlki razılaşmaların tam və hərtərəfli həyata keçirilməsi mühüm element olacaqdır".

Politoloq İlqar Vəlizadə qeyd edib ki, mükafatlandırma mərasimi beynəlxalq ictimaiyyətin Ermənistan və Azərbaycan arasında sülhü gerçək bir hadisə kimi qəbul etdiyinə təsdiqdir. "Mükafat sülh gündəliyini gücləndirməli və Ermənistanla nümayiş etdirməlidir. Revansizmin və ya mövcud müqavilələrin yenidən baxılmasının ölkə xaricində dəstək tapmayacağına bir işarədir.

Bu arada

Paşinyan həmvətənlərini inandırmağa çalışır ki, Azərbaycanla əməkdaşlıq Ermənistan üçün görünməmiş imkanlar aç

bilər. Xüsusilə, İrəvan Ermənistan və Azərbaycan enerji sistemlərinin inteqrasiyasında maraqlıdır. Baş nazirin sözlərinə görə, bu, hər iki ölkəyə artıq elektrik enerjisini təmin edə biləcəkleri potensial müştərilərin siyahısını genişləndirməyə imkan verəcək. "Hələlik konkret layihələr açıqlanmayıb, lakin siyasi anlaşma var. Biz vəziyyəti təhlil etdik - düşünürəm ki, Azərbaycan da bunu edib - və burada heç bir təhdid görmürük. Əksinə, biz sülhün möhkəmləndirilməsinə xidmət edən iqtisadi imkanlar görürük", - deyir Paşinyan bildirib.

Azərbaycan öz növbəsində artıq Ermənistanın Zəngəzur bölgəsindən Naxçıvana qədər uzanması planlaşdırılan 1000 MVt gücündə elektrik ötürücü xəttinin tikintisinə başlayıb. Bu, nəticədə İrəvan və Bakını Türkiyə və Aİ ilə birləşdirən beynəlxalq enerji dəhlizi yarada bilər. Bundan əlavə, Ermənistan Azərbaycan vasitəsilə çatdırılması planlaşdırılan 1746 ton Rusiya taxılının daha bir partiyasını alıb. Qatar Gürcüstana və oradan Ermənistanın Dalarik stansiyasına yola salınıb. Xatırladaq ki, Rusiya buğdasının ilk partiyası Ermənistanla 5 noyabr 2025-ci ildə, Qazaxıstan buğdasının isə ilk partiyası isə 8 noyabrda çatıb. Bunlar 35 ildə Azərbaycandan Ermənistanla ilk birbaşa demir yolu daşınmaları idi. O vaxtdan bəri İrəvan bu marşrutla təxminən 20.000 ton taxıl alıb.

Hakim Mülki Müqavilə Partiyası həmçinin İrəvan və Bakının Basarkeçər bölgəsində sərhədin delimitasiyası ilə bağlı tezliklə razılığa gələcəyini gözləyir.

Diqqətəlayiqdir ki, Paşinyanı uzun müddətdir Türkiyə və Azərbaycan üçün işləməkdə günahlandıran və Bakı ilə sülh danışıqlarını Ermənistanın tamamilə məhv edilməsinin başlanğıcı adlandıran Paşinyanın əleyhdarları mövqelərini dəyişməyə başlayıblar. Məsələn, "Bizim Yolumuz" hərəkatının koordinatoru Narek Karapetyan bildirib ki, onun təşkilatı "Tramp Yolu"na və ya Vaşinqtonda paraflanmış sülh müqaviləsinə qətiyyətlə qarşı deyil. "Ermənistanda Azərbaycan icmasının formalaşmasının qarşısını almaq üçün çalışmalıyıq. Sazişin sadəcə bir kağız parçası deyil, zəmanətli bir sənəd olmasını təmin etməliyik. Biz "Tramp Yolu"na və sülh müqaviləsinə eyni formatda baxırıq. Başqa sözlə, beynəlxalq zəmanətlər olmadan bunun böyük bir problem olduğunu görürük. Sülh müqaviləsi imzalanmaqla, amma məqsədimiz bəzi fərqlərlə Ermənistanın bölgədə dinc yanaşı yaşamasına nail olmaqdır Ermənistanla qonşu ölkələrdən gələn demoqrafik təhlükənin qarşısını almaq üçün çalışmalıyıq", Karapetyan İctimai Televiziya da çıxışı zamanı bildirib.

V.VƏLİYEV